Terhi Karaus, lakimies
Kaarina Tuokko, erityisasiantuntija

Lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain 4 §:n muuttamisesta, HE 122/2024 vp

Keskeiset ehdotukset

Hyväksytyn vammaispalvelulain soveltamisalaa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että turvataan vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen ja palvelujen saatavuus sekä säilytetään hyväksytty vammaispalvelulaki vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina.

Vuoden 2025 alussa voimaan tulevan vammaispalvelulain soveltamisalaa ehdotetaan tarkennettavaksi ja selvennettäväksi voimassa olevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla niin, että laissa tarkoitettuja palveluita järjestettäisiin vain tilanteessa, jossa muussa, ensisijaisesti sovellettavassa lainsäädännössä tarkoitetut palvelut eivät olisi henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta riittäviä ja sopivia. Soveltamisalaa tarkennettaisiin lisäksi niin, että laissa tarkoitettuja erityispalveluita järjestettäisiin vammaiselle henkilölle vain, jos hänen välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve. Samalla vammaisen henkilön määritelmän kirjoitustapaa tarkennettaisiin muuttamatta kuitenkaan sen sisältöä. Määritelmässä on otettu huomioon erityisesti YK:n vammaissopimuksen mukaiset vaatimukset.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi suojasäännös sosiaali- ja terveydenhuollon maksun perimättä jättämisestä ja alentamisesta tilanteessa, jossa maksun määrääminen sosiaali- ja terveydenhuollon ensisijaisen lainsäädännön mukaisesta palvelusta voisi estää tai vaarantaa vammaisen henkilön palvelujen käyttämisen. Säännöstä sovellettaisiin yksittäistapauksessa vammaisen henkilön välttämättömien etujen turvaamiseksi tilanteessa, jossa ensisijaisessa lainsäädännössä tarkoitetut palvelut olisivat soveltamisalasäännöksen mukaisesti riittäviä ja sopivia vastaamaan henkilön avun ja tuen tarpeeseen, mutta vammainen henkilö ei voisi olosuhteistaan johtuen asiakasmaksun takia käyttää palveluja. Jos palvelutarpeen arvioinnissa päädyttäisiin järjestämään palveluja vammaispalvelulain mukaisina erityispalveluina, niiden maksuttomuus tai niistä perittävät maksut määräytyisivät asiakasmaksulain kyseisiä palveluja koskevan sääntelyn mukaisesti. Esityksellä ei puututtaisi myöskään niiden vammaispalvelulain tarkoittamien palvelujen maksuttomuuteen, joista säädetään voimassa olevassa asiakasmaksulaissa.

Osana yleis- ja erityislainsäädännön välisen suhteen tarkentamisen kokonaisuutta esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi sosiaalihuoltolain 4 §:n säännöstä asiakkaan edun arvioinnissa huomioon otettavista seikoista. Säännöstä selkeytettäisiin siten, että palvelusta perittävä maksu ei vaikuttaisi säännöksessä tarkoitettuun asiakkaan edun arviointiin. Muutoksella edistettäisiin asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua myös asiakasmaksujen osalta.

Esityksessä tehtäisiin myös joitakin teknisiä korjauksia vammaispalvelulakiin.

Taustaa

Tällä hetkellä voimassa oleva vammaispalveluja koskeva erityislainsäädäntö on vuosilta 1987 (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987, jäljempänä voimassa oleva vammaispalvelulaki) ja 1977 (Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977). Lait korvataan uudella vammaispalvelulailla (Vammaispalvelulaki 675/2023, jäljempänä uusi vammaispalvelulaki tai hyväksytty

vammaispalvelulaki), joka tulee voimaan 1.1.2025. Voimassa oleva vammaispalvelulaki on sosiaalihuollon erityislaki, jota sovelletaan vain viimesijaisesti, jos yleislainsäädännön eli sosiaalihuoltolain tai muun lain mukaiset palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia.

Uutta vammaispalvelulakia koskevan eduskuntakäsittelyn aikana keväällä 2023 lakiesitys muuttui joiltain osin merkittävästi. Yksi suurimmista muutoksista oli niin sanotun ikääntymisrajauksen poistaminen lakiesityksestä perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 79/2022, s. 4-5, 7) johdosta. Perustuslakivaliokunta arvioi ehdotetun ikääntymisrajausta perustuslain 6 §:n 2 momentin kannalta ja totesi, että ikääntymisrajaus tuolloin ehdotetulla tavalla muotoiltuna ja perusteltuna muodostui valiokunnan käsityksen mukaan ongelmalliseksi vammaissopimuksen kannalta eikä sille ollut esitetty riittäviä hyväksyttäviä perusteluja. Asiaa koskevassa mietinnössään (StVM 52/2022, s. 7-8) sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoo kuitenkin lainsäädännön tavoitteiden ja myös sen toteutettavuuden näkökulmasta tärkeäksi erottaa iäkkäille henkilöille heidän yksilöllisen tarpeensa mukaan järjestettävät palvelut, joista usein käytetään myös termiä vanhuspalvelut, vammaisille henkilöille järjestettävistä erityispalveluista (vammaispalveluista).

Nykyiseen vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annettuun lakiin ei sisälly ns. ikääntymisrajausta lukuun ottamatta henkilökohtaista apua koskevaa sääntelyä. Kuitenkin voimassa olevan lain lähtökohtana on, että sitä sovelletaan erityislakina vammaisiin henkilöihin lain alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti.

Ikääntymisrajauksen poistamisen myötä rajapinta ensisijaisen ja toissijaisen lainsäädännön välillä muodostui epäselväksi sellaisten iäkkäiden henkilöiden osalta, joiden palvelutarpeen syynä on ikääntymiseen liittyvä syy. Sen vuoksi vammaispalvelujen piiriin saattaisi ohjautua henkilöitä, joiden palvelutarpeeseen voitaisiin vastata myös ensisijaisilla palveluilla. Tuolloin riskinä olisi, että vammaispalvelujen asiakasmäärä lisääntyisi siinä määrin, että vammaispalvelujen saatavuus heikkenisi, jolloin palvelut eivät kohdistuisi oikein niitä välttämättä tarvitseville henkilöille.

Tästä johtuen soveltamisalaa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että tarkennukset koskisivat yhdenvertaisesti eri ihmisryhmiä. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma sisältää kirjaukset vammaispalvelulakia koskevan lainvalmistelun aloittamisesta.

Mikäli lain soveltamisalaa liittyvää epäselvää tilannetta ei selkeytetä lainsäädännön tasolla, asiakkaita saattaa ohjautua suuressa määrin vammaispalvelulain piiriin. Tällöin vammaispalvelujen asiakasmäärä voisi kasvaa huomattavasti, minkä myötä hyvinvointialueille myönnetty rahoitus ei riittäisi hyväksytyn vammaispalvelulain toimeenpanoon. Riskinä olisi, että vammaispalvelujen asiakasmäärä lisääntyisi siinä määrin, että vammaispalvelujen saatavuus huononisi, jolloin palvelut eivät kohdistuisi oikein niitä välttämättä tarvitseville henkilöille.

Tavoitteet

Lain soveltamisalan tarkentamista koskevan esityksen tavoitteena on säilyttää vammaispalvelulaki vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina, turvata vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen ja palvelujen saatavuus sekä hyvinvointialueiden mahdollisuus rahoittaa uudistus.

Tavoitteena on turvata lainsäädännön selkeys sekä varmistaa lain yhtenäinen soveltaminen ja velvoite järjestää palvelut yhdenvertaisesti eri alueilla.

Tarkoituksena on varmistaa asiakkaiden tarkoituksenmukainen ohjautuminen eri lainsäädännön mukaisiin palveluihin palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Muutoksilla turvattaisiin palvelujärjestelmän kestävyyttä.

Soveltamisalaa on tarpeen tarkentaa siten, että tarkennukset koskisivat yhdenvertaisesti kaikkia asiakasryhmiä.

Vammaisen henkilön määritelmä esityksessä

Vammaispalvelulaki uudistettiin kokonaisuudessaan vuonna 2023. Nyt annetulla hallituksen esityksellä ei pyritä muuttamaan hyväksytyn vammaispalvelulain lähtökohtaa siitä, kuka on oikeutettu uuden lain mukaisiin vammaispalveluihin. Määritelmää on ainoastaan selkeytetty. Mitään ihmisryhmää ei ole rajattu vammaispalvelulain soveltamisalan ulkopuolelle.

Jatkossa vammaispalveluita saisi, mikäli vammainen henkilö tarvitsee vamman tai sairauden aiheuttaman pitkäaikaisen fyysisen, kognitiivisen, psyykkisen, sosiaalisen tai aisteihin liittyvän toimintarajoitteen johdosta välttämättä apua tai tukea tavanomaisessa elämässä, ja henkilön välttämätön avun ja tuen tarve poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve ja ensisijaisen lainsäädännön mukaiset palvelut eivät ole sopivia ja riittäviä.

Vammaispalvelut myönnetään aina yksilöllisen tarvearvioinnin perusteella. Soveltamisalan edellytysten lisäksi henkilön tulee täyttää vammaispalvelulain palvelukohtaiset myöntämisedellytykset.

Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

Tarkennetun soveltamisalan mukaan vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestetään vain, jos ensisijaisessa lainsäädännössä tarkoitetut palvelut eivät ole henkilön yksilöllisen palvelutarpeen ja edun kannalta sopivia ja riittäviä. Tarkoituksena on selkeyttää sitä olemassa olevaa lähtökohtaa, että palvelujen saatavuuden ei tulisi olla ohjaava tekijä arvioitaessa, minkä lain mukaisia palveluita henkilölle myönnetään, vaan valinnan tulisi perustua asiakkaan palvelutarpeen arviointiin. Yleislakien mukaisten palvelujen sopivuutta ja riittävyyttä arvioitaessa olisi keskeistä arvioida henkilön vamman tai sairauden aiheuttamasta pitkäaikaisesta toimintarajoitteesta johtuva välttämätön avun ja tuen tarve sekä vammaisen henkilön elämäntilanteen vaikutus avun ja tuen tarpeeseen. Ensisijaisen lainsäädännön mukaista lainsäädäntöä ovat muun muassa sosiaalihuoltolaki, terveydenhuoltolaki, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettu laki, varhaiskasvatuslaki ja perusopetuslaki.

Vammaispalvelulailla ei olisi tarkoitus korvata eri elämänvaiheissa tarvittavia yleislain mukaisia palveluita, joiden järjestämisestä hyvinvointialue ja kunta ovat vastuussa. Hyvinvointialueella on palvelujen järjestämisvelvollisuus ja velvollisuus varata yleislainsäädännön mukaisiin palveluihin riittävät määrärahat. Viime kädessä hyvinvointialue vastaa aina siitä, että asiakkaat saavat perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitetut riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut.

Elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa palvelutarvetta koskeva edellytys

Esityksessä täsmennetään, että vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestettäisiin vammaiselle henkilölle, jos henkilön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa henkilön elämänvaiheessa tavanomaisesta tarpeesta. Arvio vammaisen henkilön avun ja tuen tarpeen välttämättömyydestä tehtäisiin suhteessa samassa elämänvaiheessa oleviin henkilöihin. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon lain 1 §:ssä säädetty tarkoitus muun muassa vammaisen henkilön yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja osallistumisen toteutumisesta sekä vammaisen henkilön itsenäisen elämän ja itsemääräämisoikeuden tukemisesta sekä yksilöllisen tarpeen ja edun mukaisten, riittävien ja laadultaan hyvien palvelujen turvaamisesta. Säännös mahdollistaisi edellytysten täyttyessä erityispalvelujen myöntämisen yhdenvertaisuuden toteutumiseksi kaikissa elämänvaiheissa.

Arviointi ei kohdistuisi mihinkään asiakas- tai ihmisryhmään erikseen, vaan arviointi tehdään jokaisen henkilön kohdalla yksilöllisesti. Säännös mahdollistaisi vammaispalvelulain myöntämisedellytysten täyttyessä erityispalvelujen myöntämisen yhdenvertaisuuden toteutumiseksi kaikissa elämänvaiheissa. Normaaliin elämän kulkuun liittyy elämänvaiheen ja ikäkauden mukaan vaihtuvat roolit, tehtävät ja vastuut. Lainvalinnan lisäksi nämä vaikuttavat myös palveluiden määrään ja toteuttamistapaan liittyviin päätöksiin. Silloin, kun vammainen henkilö tarvitsee näissä rooleissa ja tehtävissä välttämättä sellaista apua ja tukea, jota muut henkilöt eivät yleensä samassa elämänvaiheessa tarvitse ja kun näitä palveluita ei ole järjestettävissä ensisijaisen lainsäädännön perusteella, tarpeeseen tulee vastata tämän lain mukaisin palveluin. Ehdotuksessa on annettu esimerkkejä eri elämänvaiheista lasten, aikuisten ja iäkkäiden henkilöiden osalta.

Elämänvaiheen huomioon ottamista koskevan säännöksen ei arvioida muuttavan asiakkaiden asemaa, sillä vaikka sääntely tuodaan nyt lain tasolle, se perustuu aikaisemman lainsäädännön soveltamiskäytännössä palvelutarpeen arviointia jo ohjanneisiin periaatteisiin. Myös oikeuskäytännössä on tunnistettu elämänvaiheen huomioiminen esimerkiksi lasten osalta eli missä tilanteissa vammaisen lapsen tarpeisiin olisi vastattava vammaispalveluilla. Säännöksen tarkoitus onkin selkeyttää soveltamista suhteessa hyväksytyn vammaispalvelulain soveltamisalaan. Vammaispalveluita on nykyäänkin myönnetty vain henkilöille, joiden palvelutarve poikkeaa elämänvaiheessa tavanomaisesta tarpeesta, vaikka sitä ei ole erikseen vammaisen henkilön määritelmässä mainittu.

Maksuttomuuden vaikutus palvelujen saamiseen

Sosiaalihuoltolain asiakkaan etua koskevaa säännöstä selkeytettäisiin siten, että palvelusta perittävä maksu ei vaikuttaisi säännöksessä tarkoitettuun asiakkaan edun arviointiin. Ehdotettu muutos edistäisi asiakkaiden ohjautumista eri lainsäädännön perusteella järjestettäviin palveluihin palvelutarpeensa mukaisesti ilman, että muut seikat, kuten palvelujen maksuttomuus, vaikuttaisivat siihen. Palvelujen myöntämisen tulee perustua palvelutarpeeseen myös asiakasturvallisuuteen liittyvien seikkojen näkökulmasta. Muutoksella edistettäisiin asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua myös asiakasmaksujen osalta.

Esitettävä muutos on tarpeellinen, koska lainvalinta yleis- ja erityislain välillä on muodostunut soveltamiskäytännössä epäselväksi, vaikka ongelmaa on pyritty ratkaisemaan jo nykyistä sosiaalihuoltolakia uudistettaessa (HE 164/2014 vp).

Taloudelliset vaikutukset

Hallitusohjelmassa varauduttiin siihen, että soveltamisalan tarkennus lisäisi vammaispalveluihin oikeutettujen henkilöiden määrää suhteessa siihen, mitä uutta vammaispalvelulakia valmisteltaessa oli tarkoitettu, ja sitä kautta palvelujen yhteenlaskettuja kustannuksia. Tämä ei ole toteutumassa, joten hallitusohjelmassa mainittua lisärahoitusta ei tarvita.

Esitysluonnoksessa ehdotettavien soveltamisalan tarkennusten myötä vammaispalvelulain mukaisten palveluiden piiriin ohjautuvien asiakkaiden määrä ei eroa merkittävästi siitä, mitä alkuperäisessä hallituksen esityksessä (191/2022) arvioitiin.

Kustannukset on laskettu suhteessa vielä voimassa oleviin lakeihin (vuoden 1987 vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki).

Alkuperäisessä hallituksen esityksessä esitettyihin kustannuksiin on tehty seuraavat muutokset:

- eduskunnan tekemät muutokset koskien hengityslaitteen varassa elävien henkilöiden taloudellista asemaa, erityisen osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa.

- kustannustason nosto vuoden 2025 tasoon.

Vammaispalvelulain voimaantulon arvioidaan lisäävän hyvinvointialueiden nettokustannuksia vuonna 2025 24,8 milj. euroa, vuonna 2026 31,2 milj. euroa, vuonna 2027 37,3 milj. euroa ja vuonna 2028 29,4 milj. euroa.

Vaikutukset vammaisiin henkilöihin

Soveltamisalan tarkentamisella säilytettäisiin vammaispalvelulaki vammaisille henkilöille tarkoitettuna erityislakina ja siten varmistettaisiin palvelujen oikea, palvelutarpeen arviointiin perustuva kohdentuminen sekä vammaispalvelujen saatavuus. Asiakasvaikutukset säilyisivät siis lähtökohtaisesti ennallaan suhteessa alkuperäiseen hallituksen esitykseen 191/2022 vp, huomioiden kuitenkin, että asiakkaan edun ja palvelun maksuttomuuden suhdetta koskevan täsmennyksen myötä on mahdollista, että pieni joukko nykyisin vammaispalvelulain mukaisten palvelujen piirissä olevia henkilöitä voisi ohjautua jatkossa ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen piiriin, edellyttäen että kyseiset palvelut ovat heidän tarpeeseensa nähden riittäviä ja sopivia. Tällöin kuitenkin soveltamisalasäännökseen ehdotettu suojasäännös voisi tarvittaessa tulla sovellettavaksi edellytysten täyttyessä. Siten kokonaisuutena katsoen vaikutusten mihinkään ryhmään ei arvioida olevan heikentäviä. Arvioon vaikuttaa se, että mitään ihmisryhmää ei ole rajattu vammaispalvelulain soveltamisalan ulkopuolelle ja jokaisen henkilön kohdalla tehtäisiin yksilöllinen arvio siitä, voidaanko hänen tarpeisiinsa vastata ensisijaisen lainsäädännön mukaisilla palveluilla. Hyvinvointialuelakiin ja järjestämislakiin sekä kuntalakiin (410/2015) sisältyvät säännökset järjestämisvastuusta edellyttävät, että myös yleislainsäädäntöön sisältyvien palvelujen saatavuus on turvattava ja että palvelut on järjestettävä asukkaiden tarpeiden mukaan.

Väliinputoajat

Uuden vammaispalvelulain myötä lain soveltamisen piiriin tulevat sellaiset henkilöt, jotka ovat jääneet aikaisemmin lainsäädännössä väliinputoajan asemaan, kuten autismi- ja neurokirjon henkilöt. Tätä ei muuteta soveltamisalan tarkentamista koskevalla esityksellä. Mitään ihmisryhmää ei ole rajattu vammaispalvelulain soveltamisalan ulkopuolelle. Kaikkien kohdalla tehdään yksilöllinen palvelutarpeen arviointi.

Iäkkäät henkilöt

Jokaisen henkilön kohdalla palvelutarve arvioidaan aina yksilöllisesti.

Usein ensisijaiset palvelut vastaavat iäkkään henkilön palvelutarpeeseen. Osa iäkkäistä henkilöistä, joille ensisijaisen lainsäädännön mukaiset palvelut eivät olisi sopivia ja riittäviä, ja joiden välttämätön avun ja tuen tarve poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve, saisi jatkossakin vammaispalveluita. Edellytyksenä olisi lisäksi, että vammaisen henkilön tulee täyttää soveltamisalan vammaisen henkilön määritelmä sekä harkittavan vammaispalvelun palvelukohtaiset edellytykset.

Kuten kokonaisuudistuksen tarkoituksena on ollut, vammaispalveluita aiemmin saaneet vammaiset henkilöt saisivat niitä myös ikääntyessään silloin, kun avun ja tuen sekä huolenpidon tarve johtuu heidän aiemmasta vammastaan eikä kyseessä ole selkeästi uusi, elämänvaiheessa tavanomainen avun ja tuen tarve. Vaikka kyseessä olisi uusi elämänvaiheessa tavanomainen avun ja tuen tarve, on kuitenkin otettava huomioon vammaisen henkilön palveluiden kannalta toimiva kokonaisuus ja se, että vammaisen henkilön toimintakyky saattaa vamman vuoksi heiketä ikääntyessä tavallista nopeammin.

Yhteisvaikutukset

Sosiaali- ja terveysministeriössä on arvioitu vuosien 2024 ja 2025 toimeentuloturva- ja sosiaali- ja terveyspalvelulainsäädännön muutosten yhteisvaikutuksia eri ihmisryhmien perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen (liite). Erityistä huomiota on perustuslakivaliokunnan kannan (PeVL 51/2017 vp, s. 4) mukaisesti kiinnitetty niihin ryhmiin, joiden kohdalla negatiiviset vaikutukset saattavat olla suurimmillaan. Vammaiset henkilöt ovat yksi näistä kohderyhmistä. Selvityksen mukaan muutosten merkittävimmät negatiiviset vaikutukset kohdistuvat jo valmiiksi haavoittuvaisessa asemassa oleviin eli pienituloisiin ja julkisia palveluita paljon käyttäviin henkilöihin.

Vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen varmistaa lain yhtenäistä soveltamista ja lain säilyttäminen erityislakina turvaa vammaispalvelujen saatavuutta vammaisille henkilöille jatkossakin. Esitysluonnoksessa ehdotettavien soveltamisalan tarkennusten myötä vammaispalvelulain mukaisten palveluiden piiriin ohjautuvien asiakkaiden määrä ei eroa merkittävästi siitä, mitä alkuperäisessä hallituksen esityksessä (191/2022) arvioitiin. Siten vaikutukset vammaisiin henkilöihin säilyisivät lähtökohtaisesti ennallaan.

Perustuslakivaliokunnan lausunto 25.10.2024

Elämänvaiheessa tavanomainen tarve

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan seuraavaa: perustuslakivaliokunta pitää elämänvaiheisiin kiinnittyviä arviointiperusteita hyväksyttävinä. Hallituksen esityksessä elämänvaiheista esitetyt perustelut huomioidenkin 1.lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin säännös on perustuslakivaliokunnan mielestä kuitenkin huomattavan avoin ja tulkinnanvarainen.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momenttiin sisältyvää epätäsmällisyyttä ja tarkkarajaisuuden puutetta ei voida vammaispalvelulain perusoikeusliitäntäisiä oikeuksia säänneltäessä pitää perustuslain 80 §:n kannalta asianmukaisena. Sääntelyn arvioinnissa voidaan tältä osin kiinnittää huomiota samoihin seikkoihin kuin vuoden 2025 alussa voimaan tulevaa vammaispalvelulakia arvioitaessa (PeVL 79/2022 vp, kappaleet 8—10). Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momenttia tulee vielä täsmentää. Tämä on edellytyksenä ehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Tällainen täsmentäminen voidaan tehdä esimerkiksi säätämällä laissa nyt vain esityksen perusteluissa kuvatuista elämänvaiheessa tavanomaisen tarpeen arvioinnin kannalta merkityksellisistä seikoista ja viittauksin esimerkiksi vammaispalvelulain 1 §:ssä mainittuihin seikkoihin.

Perustuslakivaliokunta esittää, *että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä, 1. lakiehdotus kuitenkin vain, jos valiokunnan sen 2 §:n 3 momentista tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon.*

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että perustuslakivaliokunnan hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:n 3 momenttiin tekemän huomautuksen pohjalta lakiehdotusta on mahdollista täsmentää ehdotetulla tavalla. Esitetään alustava ehdotus 2 §:n 3 momentin täsmentämiseksi sosiaali- ja terveysvaliokunnalle laaditun diaesityksen sivulla 14.

Voimaantulo

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Uusi vammaispalvelulaki tulee voimaan 1.1.2025. Esitettävien soveltamisalan tarkentamista koskevien muutoslakien on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan siten, että uusi vammaispalvelulaki tulisi suoraan voimaan tarkennetulla soveltamisalalla.

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
Valtiosihteeri Marjo Lindgren
Erityisavustaja Hannu Peurasaari
Erityisavustaja Nuutti Hyttinen
Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi
Osastopäällikkö Annakaisa Iivari
Johtaja Taru Koivisto